

СТАНОВИЩЕ

от проф. дфн Валентин Апостолов Канавров,
ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград,
професионално направление 2.3. Философия,
относно научните трудове и академичните активности
за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **професор**
по професионално направление 2.3. Философия
в НБУ, факултет БФ, департамент „Изящни изкуства“,
обявен в ДВ бр. 47/04.06.2024 г.,
с кандидат **доц. д.н. Боян Красимиров Манчев**

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Академичната дейност на доц. Манчев далеч, далеч надхвърля стандартите на националните изисквания и тези на НБУ. Досега не ми се е случвало да рецензирам кандидат с толкова богата академична кариера и толкова концептуално значими и дисциплинарно обхватни теоретични резултати.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

1. Основният монографичен труд, с който доц. Манчев участва в конкурса е *Свят и свобода. Трансцендентална философия и модална онтология*, 2023, София: изд. на НБУ, 719 с. Парадигмалният акцент на изследването е онтогоничният. Той не е типичен за кантознанието, което традиционно се впуска преди всичко в гносеологични, етични, правни и антропологични посоки. Манчев залага на радикалността и тоталността на критиката, схващана в (1) иманентен и (2) динамично трансформационен ракурс. Нещо подобно на Ницшевото вечно възвръщане, което Хайдегер не случайно представя като идеен фундамент на Ницшевото философско мислене. Веднага ще добавя, че ми се искаше векторът на разсъждението да постигне своята завършеност в един порелефно и по-обстойно очертан метафизичен хоризонт, който да обгърне иманентното онтологично саморефлектиране на критиката (с.107-111). Манчев обаче предпочита да остане в динамиката на света-свобода, фундаментализиран

онтогонично като свобода-свят. Този заход е сроден с Хайдегеровото битийно разбиране за времето като овременяване. Въпросът за Манчев не е *Що е свобода?*, а как онтологизиращо се представя процесът освобождаване, който сам по себе си, в смисъла на онтологизиращата критика, е свят. Заявката е уникална и мащабна. Тя се вкоренява битийно, но не в субстанции, субекти, волеизлияния, въображения, чувства, сънища или въздишки, а в свободата. При това тя бива теоретизирана не аналитично, разсъдително или категориално, не школки, догматично или диалектично, а трансцендентално. Съществено в случая е концептуализирането на трансценденталното. То не цели метафизиране на типиката на априорното или на типиката на трансграничното прехождане, а демонстриране на диференциалната динамика на трансформирането. По такъв начин Манчев си отваря просторни хоризонти, в които перфектно материализира, всъщност онтологично теоретизира освобождаването-свят на терена на изключително богат историко-философски контекст.

Вторият парадигмален акцент, който подчертавам, е вкопаването на изследването в мисленето. Философията е – в края на краищата – фундаментално и обосновано мислене. След Шопенхауер, който в „лицето“ на волята отвори втори метафизичен извор на философстване, във философията започна процес на отказ от мисленето и нейно полагане в различни платформи и коловози: история, чувства, преживявания, визии, телесност, сексуалност, персоналност, индивидуален и колективен опит и др.под. Като че ли философите се страхуват от мисленето и се стремят да го избягват по всякакъв начин – поне що се отнася до матрицата и процесуалността на философията. Манчев не само се връща към изконната същност на философията, не само търси пътища за онтологизиране на нейния основополагащ с-мисъл, а и изследвайки модусите на самоосвобождащото се мислене, проправя трансцендентални пътеки към обосновано плуралистично онтологизиране.

На трето място приветствам взаимната доктринална и методологична преплетеност на историко-философското изследване и конструктивното онтологизиране. Тяхното абстрактно разграничаване и съответно парциално

разработване следва да се ограничи до домашна работа. Философстването *per se* органично обединява и кохерентно представя във фокуса на „защо-откъм-тук-сега-така“ динамиката на фундаменталното мислене. Мислене, което не е предметно закотвено, а е автономно, но не метафизично реещо се отвъд историята и света, а снемашо собственото си самоосвобождаване като конструктивен онтологичен процес. Манчев сполучливо го представя като метакритическа и свръхкритическа задача, която захожда към доктринална завършеност.

Като четвърти базисен принос на изследването откроявам отчетливото диференциране на трансценденталната динамика на мисленето при типологизирането на различни разработки на условията, типиката и процесуалността на модалната онтология. Манчев квалифицира предприятието като „експериментална лаборатория“. Обемът на становището не позволява задълбочен и пространен анализ дори на една от тях. Само ще отбележа, че както Бейкъновият *Нов органон* е обоснован замисъл за велико обновяване на науките, но преди всичко детайлно диференцирана програма за истинна наука, така и Манчевата експериментална лаборатория постига множество завидни резултати: от постановки, през методологични конструкции до теоретични продукти на модалната онтология. Дали тя е посткритическа, дали се постига като оперативно езикознание по синтактико-семантичен или структурно-семантичен път, дали е повече индивидуационна или доктринална, дали е ексцесивна или хипертетична, как тя е резултативно еквивалентна на множествен свят, дали е „скрито тайно изкуство“ и пр., са питання, които не остракират, а наливат смисъл в нейния корпус.

Подчертавам приносната значимост на 100-страничната разработка върху метакритическия опит на Саломон Маймон. Не поради „глобалния аргумент“: за първи път у нас, а поради ключовата ѝ роля относно ясното и отчетливо медиране на трансценденталното трансформиране. Приветствам дефинирането на „третото“ като реле (с.120, 474) и аналитиката на трансценденталния схематизъм, вкл. през Делюз (с.560 и др.).

2. Другите публикации на Манчев след избирането му за доцент през 2011 г. включват 4 монографии (техни преводи на английски, френски и японски език) и множество студии и статии на различни езици, излезли в престижни международни и национални издания. Присъствието на повечето от тях в утвърдени бази данни и рецензирани издания е атестат за тяхната теоретична стойност. Тези публикации носят на Манчев 3010 точки при необходими за професура 200 точки, т.е. той е професор x 15 и малко.

3. Цитиранията на публикациите на Манчев са оценени с 850 точки при необходими за професура 100 точки, т.е. той е професор x 8 и половина.

4. Манчев има участия – в повечето случаи като ръководител – в множество национални и международни научни проекти с широко предметно поле и авторитетно чуждестранно присъствие. Трябва да се изтъкне тяхната заострена актуалност и съществена теоретична и културна значимост.

III. Учебна и преподавателска дейност

1. По отношение на аудиторната и извън-аудиторната заетост, работата в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряването на студентски практики и стажове и работата със студенти и докторанти професурата на Манчев е достатъчно осигурена и надеждно подплатена, видно от доклада на авторитетната атестационната комисия за дългосрочно атестиране от 28.11.2023.

2. Средната оценка от студентските анкети за последните десет семестъра на доц. д.н. Боян Манчев е отличен 4,87 при максимална оценка 5,00. Коментарът е излишен.

IV. Административна и обществена дейност

1. Предполагам, че НБУ не е пропуснал да привлече Манчев в колективните органи за управление на институцията предвид неговите доказани академични и организационни качества.

2. Краткият обзор на CV-то на кандидата показва изключителна национална и международна активност в културно, хуманитарно, академично и собствено философско отношение.

3. Богатата проектна, семинарна и културна дейност на Манчев е гаранция за привличане на студенти в НБУ.

V. Лични впечатления от кандидата

Силно съм впечатлен от доклада, който Боян Манчев прочете на организираната от мен през април тази година теоретична конференция по случай 300-годишнината от рождението на Имануел Кант. Не случайно откриващият доклад бе именно този на Манчев. Впрочем докладът е тясно свързан с тематиката на горе рецензираната монография. Предстои още една публикация на Манчев, пряко свързана с Кантовата философия.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Ще се радвам на бъдеща съвместна научна работа с уважаемия колега Боян Манчев.

Заключение: като имам предвид цялостното академично битие на **доц. д.н. Боян Красимиров Манчев**, неговите значими концептуални резултати, креативната му философска работа, широкия хоризонт на неговата научна дейност, множеството стойностни публикации, наситената му проектна активност, успешните му занимания със студентите, а също така и дефинитивните позитиви, които носи на НБУ, категорично препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да го предложат на Академичния съвет на НБУ за избор на академичната длъжност **професор на НБУ по професионално направление 2.3. Философия.**

София, 15.09.2024 г.